

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

VIII. Ex Athanasii apologetico de fuga sua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

mus. Et hæc quidem tunc à synodo A sunt decreta. Quid autem nos de sub-
stantia deque hypostasi didicerimus, nihil vetat quo minus hic breviter expo-
namus. Qui Græcam inter Græcos Philosophiam tradiderunt, substantiam quidem pluribus modis defini-
runt: hypostaseos vero nullam prorsus mentionem fecere. Irenæus quidem Grammaticus in Lexico per ordi-
nem literarum digesto, quod Atticistes inscribitur, hanc vocem barbaram esse affirmat. Neque enim apud quem-
quam veterum scriptorum eam reperi-
ri: ac sicubi fortasse reperiatur, non eo sensu quo nunc sumitur, usurpatur. Etenim apud Sophoclem in Tragedia Phœnice ea vox insidias significat. Apud Menandrum verò condimenta: perinde ac si quis facem vini in dolio subfidentem appelleret *ὕπερσασιν*. Verum licet ab antiquioribus Philosophis hæc vox usurpata non fuerit, sciendum est tamen recentiores ea frequenter usos fuisse pro substantiæ vocabulo. Substantiam porro variis modis definiunt. Quod si substantia definitione circumscriptur, quomodo hac dictione proprie uti poterimus in Deo, qui comprehendi non potest? Evagrius quidem in libro quem Monachicum inscripsit, monet ne de Deo temere & inconsiderate differamus. Divinitatem vero definire prorsus vetat, utpote rem simplicissimam. Definitiones enim rerum compositarum esse dicit, idem quoque his utitur verbis. Omnis propositio, aut genus habet quod prædicatur, aut speciem, aut differentiam, aut proprium, aut accidens, aut quod compositum est ex istis. At in sancta Trinitate nihil horum reperiri potest. Quod igitur verbis explicari non potest, silentio adoretur. Hæc Evagrius, de quo quidem infra dicturi sumus. Nos vero, licet quasi excursu quodam à proposito sermone digredientes hæc dixisse videamur, tamen tanquam instituto nostro utilia hic retulimus.

λογοῖτο ταῦτα μὲν τότε ἡ συνόδος. ἃ δὲ ἡμεῖς περὶ ἑσίας καὶ ὑπερσάσεως ἴσμεν, ἐδίδακτο κωλύει διαβραχέων εἰπεῖν οἱ τὴν ἐλλειψιν παρ' ἑλλησι θεσίαν ἐν τῷ ἐμῶν, τὴν μὲν ἑσίαν πολλαχῶς ὠρίσαντο ὑπερσάσεως δὲ ἐσὶ ἕνῃ ἢ ἐν μνήμῃ πεποιθὴν εἰρηναίου δὲ ἐπιγραμματικὸς ἐν τῷ κτ' εἰρηναίου ἀπικιστὴ καὶ βάρβαρον ἄποκαλεῖ τὴν λέξιν μὴ δὲ ἄλλ' ὡς πρὸς τὴν παλαιῶν εἰρηναίου εἰ δὲ πρὸς ἡμῶν, μὴ ταῦτα σημαίνειν, ἐφ' ὧν καὶ ἀπὸ λαμβάνεται ὡς μὲν γὰρ θεολογία ἐν φοίνικι ἐνέδραν σημαίνει τὴν ὑπερσάσιν περὶ τῷ ἰωάννου, τὰ καρυκεύματα, εἰ τις λέγοι τὴν ἐν τῷ πίθῳ τῶ οἴκῳ τῶν ὑπερσάσιν ἰστέον μένει ὅτι εἰ καὶ οἱ παλαιὸι φιλόσοφοι τὴν λέξιν παρέλιπον, ἀλλ' ὅμως οἱ νεώτεροι τῶν φιλοσόφων συνεχῶς ἀπὸ τῆς ἑσίας, τὴν λέξιν τῆς ὑπερσάσεως ἀπέχρησαν ὡς ἑσίας ἢ τὸν ὄρον, ὡς ἐφ' ἡμῶν διαφόρως ἀποδεδάκασιν εἰ δὲ ὄρον ἢ ἐπιπέλα μὲν λαμβάνεται, πῶς ἐπὶ θεῶν τῶ δυναμῆς ἀειληφθῆναι, κυρίως τὴν λέξιν κρησαίμεθα; ἐναγριῶν ἢ ἐν τῷ μοναχικῷ, ἀπεπέλιώ μὲν καὶ ἀπεπισκέπτως ἀπολογεῖν ἀποσυμβελεύει ὀρίεσθαι ἢ ὡς ἀπὸ τὸ θεῖον πάντῃ ἀπαγορεύει τῶν γὰρ σωφιστικῶν εἶναι τὸς ὄρας φησὶν ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ταῦτα κτ' λέξιν διδάσκει πάντα ἀποστὰς φησὶν, ἢ γὰρ ἔχει κατηγορούμενον, ἢ εἰδὸς ἢ διαφορῶν, ἢ ἰδίον, ἢ συμβεβηκός, ἢ τὸ ὅτι τῶν συγκείμενον, ἐδὲν ἢ ἐπὶ τῷ ἀγίας τῶν δὲ τῶν εἰρημένων ἐπὶ λαβεῖν σωφιστικῶν κωείδω τὸ ἀρρήτων ταῦτα μὲν ἐν ὅτι γριῶ, περὶ εἰς ὕπερσιν ἐρέμεν ἡμεῖς ἢ εἰρη ἐν παρεκλάσει δοκέμεν ταῦτα εἰρηκέναι ἀλλ' ὡς χρησίων τῆ ὑπερσάσεως τῆς ἰσοπέδ ἐμνημονευσάμεν

CAPUT VIII.

Ex Athanasii apologetico de fuga sua.

Edem tempore Athanasius librum apologeticum quem pro fuga sua defensione jamdudum composuerat, coram familiaribus recitavit. Ex quo lo-

Κεφ. η'.

Ἐκ τῆ ἀπολιτηνῆς ἀθανασίου, περὶ τῆς ἐαυτοῦ φυγῆς

Αθανάσιος ἢ ἐτὸν περὶ τῆς φυγῆς ἀπολιτηνῆς ἀθανασίου, ἢ τὸν παλαιὸν πεπονημένον ἀπολιτηνῆς ἀθανασίου, τότε διεξήλθεν ἢ μὲν

τὰ χρήσιμα ἑπιωφελῆ, ἐπιβόητα προσγρά-
 φων, τὸν ὅλον λόγον πολὺσιχον ὄντα, ζῆλῆν καὶ
 ἀναλινώσκην τοῖς φιλοπόνοις ἀνήκα· Ἰδ' ἔταυ-
 τα τῶν ἀσεβῶν τὰ βολήματα τὰ δὲ δρωῖτες,
 καὶ μὴ ἐντραπέλιες ἐφ' οἷς περὶ τὴν κατ' ἡμῶν
 ἐντροπὴν διδασκαλοῦσι, ἐπὶ καὶ νῦν κατηγοροῦσιν
 ἐκφυγεῖν διωκθέντας αὐτῶν τὰς ἀνδροφόνους
 χεῖρας· μᾶλλον ἢ ὁδύρην πικρῶς, ὅτι μὴ καὶ
 ἐπιποδῶν τέλειον πεποικῆσιν, καὶ λοιπὸν περ-
 φασίζον) δόλιαν ὄνδρῶν, ἀγνοεῖτες ὅτι
 καὶ τὸ γογγύοντες, εἰς ἑαυτοὺς ἐπιτρέφουσι
 μᾶλλον τὴν μέμνην· εἰ γὰρ φασὶν τὸ φεύγειν,
 πολλὰ χεῖρον τὸ δῶκεν ὁ μὴ γὰρ, ἵνα μὴ δόπο-
 θάνη κρυπτεῖ) ὁ δὲ δῶκεν ζῆλῆν δόποικεῖναι καὶ
 τὸ μὴ φεύγειν γέγραπ) ὁ δὲ ζῆλῆν ἀναρῆσαι,
 ἀλλὰ βλάψεν τὸν νόμον, ἑμᾶλλον αὐτὸς ἴην περ-
 φασιν ἔφ' ἐφύγειν παρέχει· εἰπερ ἂν τὴν φυγὴν
 ὄνδρῶν, ἐντραπέτωσαν πλέον ἑαυτῶς οἱ
 δῶκοι, παυέδωσαν ἐπιβελευοῖτες, καὶ παύ-
 οῦσι καὶ οἱ φεύγοντες ἐνθῆς· ἀλλὰ τὴν ἰδίας
 πονηρίας ἐπαύον) ἔφ' ἡ καταβαλεῖν ἕνεκα,
 πάντα περὶ τῶν εἰδότες ὅτι τῶν διωκόμενων
 ἢ φυγῆ, μέγας ἔλεγχος ἐστὶν) τῶν διωκόντων
 ἐδῶκεν γὰρ τὸν πρῶτον καὶ φιλόσοφον φεύγει,
 ἀλλὰ μᾶλλον τὸν ἀγρίον καὶ πονηρὸν ὄντα τὸν
 τρέπον πάς γὰρ καὶ δῶκος καὶ ὑποχρεως, ἀπὸ
 μὴν ἔφ' ἐφευγε, πρὸς τὸν Δαβὶδ κα-
 λέσθαι γὰρ διατέτο καὶ ἐτοιμῶς κρυπτομένους αὐ-
 τοῖς ἀναρῆναι ἀπεδέξασιν, ὑπερ ἔφ' μὴ δοκεῖν
 ἔχειν τὴν ἑαυτῶν πονηρίας τὸν ἔλεγχον· ἀλλὰ καὶ
 ἐν τῷ δόκῳ τυφλώθειν οἱ πλανώμενοι
 ὅσω γὰρ ἢ φυγῆ πρὸς τὸν, τοσούτω πλέον
 ἢ ἔφ' ἐπιβελεῖς γιγνομένη παρ' αὐτῶν ἀναρ-
 ρεσι καὶ ἔξορία, περὶ φανερὰ γινώσκουσι) ἀν D
 τε γὰρ δόποικεῖναι, ὁ θάνατος μᾶλλον ἢ χηρῶν
 καὶ αὐτῶν ἀντεπάλιν ἔξορισωσι, πανταχῶς
 καὶ ἑαυτῶν αὐτοὶ μνηστῆρας τῶν ἀνομιῶν
 ἔξοπος ἔλλασσιν· εἰ μὴ ἐν ἑσώζοντας φρένας
 ἐπέλεπον ἑαυτῶς ἐν τῷ σιωπηροῦσι, καὶ
 τοῖς ἑαυτῶν περὶ σκόπινας λογισμοῖς ἐπὶ
 δὲ καὶ τὸ σωφρονεῖν ἀπάλεσαν, δια-
 τέτο καὶ δῶκοι ἔξορον), καὶ ζῆλῆς ἀνε-
 λείν, ἔφ' ὁρῶσιν ἑαυτῶν τὴν ἀσεβείαν· εἰ γὰρ
 λοιδοροῦσι τὰς κρυπτομένους ἀπὸ τῶν ζῆ-
 λῶν ἀνελεῖν, καὶ διαβάλλουσι τὰς φεύ-
 γούσας ἀπὸ τῶν διωκόντων, τί ποιήσασιν

A quædam quæ utilia mihi videntur ac fru-
 ctuosa, hic apponam. Integrum autem
 librum, quia prolixior est, studiosis in-
 quirendum ac perlegendum relinquo.
 Hæc sunt, inquit, impiorum hominum
 facinora. Ista cum agant, nec erube-
 fiant ob ea mala quæ contra nos antea
 machinati sunt, nunc præterea accu-
 sant, quod cruentas ipsorum manus
 effugere valuimus. Immo potius mo-
 leste ferunt, quod nos è medio non su-
 stulerint. Denique vana quædam præ-
 textentes, ignaviam nobis exprobrant;
 ignari se, dum ista garrunt, crimen
 B in seipfos retorquere. Nam si malum
 est fugere, multo pejus est persequi. Ille
 enim abdit se ne occidatur: qui perse-
 quitur ut occidat. Et fugiendum quidem
 esse Scriptura docet. Qui autem per-
 sequitur ut occidat, legem violat, & fu-
 giendi causam ipse aliis præbet. Si ergo
 fugam exprobrant, erubescant potius
 ipsi qui persequuntur. Cessent ab insi-
 diis, & statim fugere desistent hi qui
 fugiunt. Verum illi malitiæ quidem suæ
 nullum finem faciunt. Ut autem com-
 prehendant, omnia moluntur: quippe
 C qui probe sciant, fugam eorum quos
 persequuntur, gravissimum probrum
 afferre persequentibus. Nemo enim
 mansuetum hominem ac benignum
 fugit, sed ferocem & malignum. At-
 que idcirco, quotquot mæsti erant &
 a re alieno oppressi, à Saule quidem fu-
 giebant: ad Davidem autem se confe-
 rebant. Quamobrem isti, eos qui se
 occultant, interficere nituntur, ne
 sint qui improbitatem ipsorum pos-
 sint convincere. Verum cum ubi-
 que cæcutiant, hic quoque occa-
 cati mihi videntur. Quanto enim ma-
 nifestior est fuga, tanto magis cædes
 per insidias eorum patratæ, & exilia
 manifesta omnibus fiunt. Nam si ve-
 ciderint, mors contra ipsos clarius per-
 sonabit. Sive in exilium miserint, in-
 justitiæ suæ monumenta contra seipfos
 ubique statuunt. Quod si sana mente
 præditi essent, sese in his constringi
 viderent, & in suis consiliis impin-
 gere. Sed quoniam mente capti
 sunt, ob eam causam alios perle-
 quendo ipsi raptantur; & dum ali-
 os quærunt ad necem, suam ipsi
 impietatem non vident. Nam si
 vituperant eos qui sese dum ad ne-
 cem quæruntur, occultant; & ca-
 lumniantur eos qui vitant perle-
 cutores; quid, quæso facturi sunt

cum viderint Iacobum quidem fugientem fratrem suum Esau : Moysen vero metu Pharaonis ad Madianitarum regionem se recipientem ? Quid autem garruli isti respondenturi sunt Davidi, qui fugit Saulem, cum ille percussores è domo sua submisisset ad ipsum interficiendum ; & se quidem abdidit in spelunca: vultum autem suum immutavit, quoad praterisset Abimelech, & insidias evitasset ? Aut quid isti qui temere quidvis effutunt, dicturi sunt cum viderint magnum illum Eliam, qui Deum invocabat & mortuum suscitabat, metu Achabi sese occultare, & ob minas Iezabel fugam arripere? Quo quidem tempore etiam filii Prophetarum qui querebantur ad necem, absconderunt se, in speluncis latentes apud Abdiam. An ista quidem tanquam vetera minime legerunt ? Eorum vero quæ sunt in Evangelio non meminerunt. Nam & discipuli metu Iudæorum, fuga & latebris salutem sibi quaesierunt: & Paulus in urbe Damasco cum ab Etmarcha perquireretur, de muro in sporta demissus, quaerentis manus effugit. Cum igitur sacra Scriptura de sanctis ista commemoret, quam excusationem temeritatis suæ comminicipoterunt. Nam si timiditatem exprobrant, contra seipfos tanquam insani loquuntur. Sin contra Dei voluntatem id illos facere calumniantur, profus ignari sunt sacrarum literarum. In lege enim mandatum erat, ut civitates constituerentur perfugii, quò scilicet ij qui ad necem querebantur quoquo modo possent evadere. In fine autem sæculorum, cum ipse patris sermo qui Moyfi ante locutus fuerat, venisset in terras, rursus hoc mandatum dedit dicens : cum perfecti vos fuerint, ex hac civitate fugite in aliam. Et aliquanto post. Cum ergo videritis abominationem desolationis quæ prædicta est à Daniele Propheta, stantem in loco sancto : qui legit, intelligat : tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes. Qui in tecto est, ne descendat, ut tollat aliquid de domo sua. Qui est in agro, non revertatur, ut tollat vestimenta sua. Cum hæc scirent Sancti, hujusmodi vivendi rationem inierunt. Etenim quæ tunc præcepit Dominus, ante corporalem præsentiam suam jam locutus fuerat in Sanctis. Et hæc est univertis

ἄρῳνες τὸν μὲν Ἰακώβ Φεύγοντα τὸν ἀδελφὸν Ἰσαὺ τὸν Ἰωάννην, εἰς μαδιαν ἀναχωρῶντα διὰ τὸν φόβον τοῦ Φαραὼ πῆ τοιαῦτα φησὶν ῥηθῆναι ἀπολογίῃ τῷ Δαβὶδ Φεύγοντι τὸν Σαὺλ, διὰ τὸ οἰκίας ἀποσεύλαινα αὐτὸν ἀναρῆθῆναι ἐκρυπτομένη μὲν αὐτῷ ἐν τῷ ἀσπηλάμῳ, ἐκ ἀλλοιῶν δὲ τὸ προσωποῦν ἐαυτοῦ, ἕως ἕπαρῆθη τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν ἐπιβελὴν ἐκκλίῃ πρὸς αὐτὸν εἰπὼν οἱ πάντα λέγοντες ἐν χειρὶ, ταῦτα μὲν Ἠλίαν ὁρῶντες, Ἰππικαλεῖμεν μὲν τὸν Θεὸν, καὶ νεκρὸν εἰείρανα, κρυπτομένην δὲ τὸν Ἀχάμ, ἐκφυγόντα διὰ τὰς ἀπειλάς τῆς Ἰεζαβὲλ τότε γὰρ ζητέμενοι καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκρύπτοντο, λαθάνοντες ἐν τοῖς ἀσπηλάμοις ὡς τὰ Ἀεθρία ἢ τέτοις μὲν ὡς παλαιῶν ἐκ ἐνέτυχον, τῶν δὲ καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἐδεμίαν μνήμην ἔχουσι καὶ γὰρ οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἀνεχώρουν κρυπτομένοι καὶ ὁ Παῦλος ἐν Δαμασκῷ ὡς ἔσθλα ἔσθλα καὶ ἡμέμεν, διὰ τὸ τείχεος ἐν Καργανη χαλασασθῆναι ἐξέφυγε καὶ ἡμεῖς τὰς χεῖρας τῶν τοῖνον γραφῆς τοιαῦτα λεγόντων ἰσχυρῶν, ποῖαν ἀρα πρόφασιν τῶν αἰσίων περὶ αἰτίας ἐξευρεῖν δύνητον; ἂν τε γὰρ δευτέρου ὀφείδισωσι, καὶ αἰσίων ὡς μαινομένων τὸ τῶν μνημάτων καὶ ἡμεῖς ὡς ὡς ἀλόγημα ἔσθλα ποῖας, αὐτὰς διαβάλλωσιν, ἐκ εἰδότες εἰσι πᾶσι τῶν γραφῶν ἐν μνήμας τῶν νόμων, πρὸς τὰς ἡμεῖς ἢ ἐπιλαγνῆναι καὶ πόλεως φυγαδὸν ἡμεῖς τὰ τὰς ἡμεῖς εἰς θάνατον, ὡς ὁ πόλεος δύνασθαι διασώζωσθαι τῆς ἡμεῖς αἰσίων ὡς ἀλόγημα αὐτὸς, ὁ τῶν Μωυσέως λαλήσας λόγος τῶ πατρὸς, πάλιν ἐν τῇ ταύτην δίδωσι λέγων ὅταν ἡ θεία κωσιν ἡμεῖς ἐν τῇ πόλεως ταύτης φεύγετε εἰς τὴν ἐπέσοι καὶ μετ' ὀλίγα φησὶν ὅταν ἐν ἰδῆτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθῆναι διὰ Δανιὴλ τὸν προφήτην, εἰς ὅσον ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγνωστικὸς νοεῖτω τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσιν ταῦτα ὅρη ὁ δὲ τῶ δώματος, μὴ καλαβήτωσιν ταῦτα ἐν τῆς οἰκίας αὐτῶν ὅ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπισρεψάτωσιν ἀρα τὰ ἱμάτια αὐτῶν ταῦτα γὰρ εἰδότες οἱ ἅγιοι, τοιαῦτα εἰχον τῆς πηλείας ἀγωγῆν ἄγαρ νὺν προσέταξεν ὁ θεὸς εἰ, ταῦτα καὶ πρὸ τῶ ἐσθλας παρῆσιν ἐν τοῖς ἁγίοις ἐλάλει καὶ ἐστὶν ὡς ὅτι οἱ

ἀνθρώποις εἰς τελειότητα φέρων, ὁ δ' ἂν ὁ Θεὸς
 προσάξῃ, τὸ ποιεῖν διατίστο καὶ αὐτὸς ὁ λόγος,
 δι' ἡμᾶς γινώσκων ἀνθρώπος, κατήξίωσε Ζη-
 ζήμβριος ὡς ἡμεῖς κρυβῆναι, καὶ πάλιν διωκόμε-
 νος φεύγειν, καὶ τὴν Ἰππερλίαν ἐκκλῖναι ἔπειπε
 καὶ αὐτὸν ὡς ἐκ τῆς πύλης καὶ διψῆν, καὶ τὸ πα-
 θεῖν, ἔτω καὶ ἐκ τῆς δευτέρου ἐαυτὸν ἐναυρω-
 πήσασθαι ἐξ ἀρχῆς μὴν ἀμαρτῶν γινώσκων ἀνθρώ-
 πος, ὅτε παιδίον ἦν αὐτὸς, διὰ τὸ ἀρθεῖν ἐν εἰ-
 λατῷ τῷ Ἰωσήφ, ἐφερθεὶς τῷ ἀλαβε τὸ παιδίον
 καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φερεῖ εἰς αἴγυπτον μέ-
 λει γὰρ Ἡρώδης (ἦλθεν τὴν ψυχὴν τῆς παιδὸς καὶ
 ἀποθανούσης τῆς Ἡρώδης, φαίνε) δι' Ἀρχελαόν
 τὸν υἱὸν αὐτῆς ἀναχωρῶν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅτε
 τῆς παιδὸς καὶ Θεὸν ἐαυτὸν ἐδέεικνε, καὶ τὴν ξηρὰν
 χεῖρα πεποιήκεν ὑγιή, οἱ μὲν Φαρισαῖοι ἐξελ-
 θούσης συμπεριλαβόντες ἐποίησαν κατ' αὐτὸν, ὅπως αὐτὸν
 ἀπολέσωσιν ὁ Ἰησοῦς γὰρ ἀνεχώρησεν ἐκεῖ-
 θεν καὶ γὰρ ὅτε τὸν Λάζαρον ἠγάθην ἐκ νεκρῶν,
 ἀπ' ἐκείνης, φησὶ, τῆς ἡμέρας ἐβελύσαντο ἵνα
 ἀποκλείωσιν αὐτόν, ὅτι Ἰησοῦς ἐκέπε παρρησια
 παρὸν πάει ἐν τοῖς ἰσραηλῶσι, ἀλλὰ ἀπῆλθεν
 ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἔρημης, εἰτα λέ-
 γουσι τῶν σωτήρων, περὶ Ἀβραάμ γινώσκων, εἰώ-
 εἰμι, οἱ μὲν ἰσραηλῶσι ἐλαβον λίθους, ἵνα βάλα-
 σιν ἐπ' αὐτόν, ὁ Ἰησοῦς ἐκρύβη, καὶ ὄξῃσθαι ἐκ
 τῆς ἱερῆς καὶ διελθὼν διὰ μέσων αὐτῶν, ἐπορεύετο
 καὶ παρήγγυ ἔτος ἀεὶ ταῦτα βλέποντες,
 μάλλον τῶν κατανοήσας, ἐπεὶ μὴ βλέποντες
 τὸ γεγραμμένον, ἔτελεσαν γινώσκων πνεύμα-
 σοι, ὅτι ἐναντία ὡν ὁ κύριος ποιεῖ καὶ διδάσκει,
 βελύον) καὶ φθέρων) καὶ γὰρ ὅτε Ἰωάννης με-
 μαρτύρηκε, καὶ οἱ μαθηταὶ τὸ σῶμα ἔθαψαν,
 ἀκράτος ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ
 εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν, ὁ μὲν ἐν κύριος
 ἐποίησεν ταῦτα, καὶ ἔτος ἐδίδασκεν εἴθε τῶν ἔτοι-
 κῶν ἔτος αἰχμηθῶσι, καὶ μέχρι τῶν ἀνθρώ-
 πων σήσωσαν ἐαυτῶν τὴν παρρησίαν, καὶ μὴ
 πλέον μανέντες, ἐγκαλέσωσι, τῶν σωτήρων δει-
 λῖαν, ἀπαξ καὶ αὐτὸν βλασφημεῖν μελετή-
 σαντες, ἀλλ' ἔτε μανομένων αὐτῶν τὸς ἀνε-
 ξέλαι μάλλον τῶν καὶ τὰ εὐαγγέλια μὴ νοεῖ-
 τες ἐλεγχοῦσθαι) ἐστὶ γὰρ ἡ παρρησία τῆς τοι-
 αῦτης ἀναχωρήσεως καὶ φυγῆς, ἐυλο-
 γῶ καὶ ἀληθῆς ἦν Ἰππὸ μὲν τῶν σωτήρων
 οἱ εὐαγγελιστῶν κειμένῳ ἀπεμνημό-

A hominibus regula, ad perfectionem du-
 cens: ut scilicet quodcumque Deus
 praeceperit, illud faciamus. Hanc ob
 causam ipse Dei sermo propter nos ho-
 mo factus, cum quaereretur, perinde ac
 nos, occultare se dignatus est, & cum
 persecutionem iterum pateretur, fu-
 gere & insidias declinare. Decebat
 enim, ut quemadmodum esuriendo, si-
 tiendo atque patiendo, sic etiam ista
 ratione hominem se factum ostenderet.
 Ab initio enim, simulatque homo fa-
 ctus fuerat, ipse adhuc puer per Ange-
 lum mandavit Iosepho: surgens acci-
 pe puerum cum matre ejus & fuge in
 Aegyptum: futurum est enim ut Hero-
 des querat animam pueri. Mortuo
 autem Herode, metu Archelai eum
 Nazareth secedentem videmus. Post-
 haec cum seipsum Deum ostenderet &
 aridam manum sanitati restitueret, Pha-
 risaei quidem egressi, consilium adver-
 sus ipsum inierunt, ut eum interime-
 rent. Iesus autem re cognita, inde
 discessit. Sed & cum Lazarum a mor-
 tuis excitavit: ab illa, inquit, die con-
 silium coeperunt ut eum occiderent. Ie-
 sus ergo non amplius palam ambulabat
 inter Iudaeos, sed abiit inde in regio-
 nem quae vicina est solitudine. Deinde
 cum dixisset servator: antequam Abra-
 ham fieret, ego sum: Iudaei quidem
 sumpsere lapides, ut in eum confice-
 rent. Iesus autem occultavit se & egres-
 sus est e templo, & transiens per me-
 dium illorum abiit, atque ita evasit.
 Haec illi cum videant, aut potius audi-
 ant; neque enim vident, nonne juxta
 id quod scriptum est, igne comburen-
 di sunt, eo quod contraria iis quae Do-
 minus fecit & docuit, ipsi & moliantur
 & dicunt. Denique cum Ioannes mar-
 tyrium pertulisset, & corpus ejus a
 discipulis sepultum esset, Iesus hoc audi-
 to ascendens in navem, secessit in locum
 desertum. Et Dominus quidem ita fecit
 & docuit. Isti vero utinam vel sic eru-
 bescerent, & adversus homines tantum
 temeritatem suam exercerent, vel ulte-
 rius in sania progressi, Domino ipsi timi-
 ditatem exprobrarent, semel edociti
 contra illum impie loqui. Verum eos in-
 sanientes nemo unquam feret, Imo po-
 tius ignati evangeliorum ab omnibus
 convincuntur. Est enim huiusmodi
 secessus ac fuga rationi consentanea ac
 verissima causa: quam in servatore qui-
 dem extitisse Evangelistae commemora-

